

Antropoloji

Ekibin Kararı Kesin: “Hobbit” Gerçekten de Farklı Bir İnsan Türü

2003 yılında Endonezya'nın Flores adasında bulunan ve boyu 1 metrenin altında olduğu anlaşılan bir insana ait 18.000 yıllık kemikler ortalığı karıştırmaya devam ediyor. “Yüzüklerin Efendisi” filmindeki hobbitlere benzerliği nedeniyle “Hobbit” olarak anılan bu fosil, keşfi yapanlarca yeni bir insan türü olarak tanımlanmış ve *Homo floresiensis* olarak adlandırılmıştı. Ancak bilim dünyasında yaygın gören bu keşfi sorgulayanlar da oldu ve bazı araştırmacılar, kemiklerin yeni bir türe değil, ya bir pigmeye ya da bir “mikrocefali” (anormal derecede küçük kafatasıyla tanımlanan bir bozukluk) hastasına

ait olduğu iddiasında bulundular. En güçlü dayanakları da kemiklerin yanında bulunan ileri düzeyli aletler ve ateş yakıldığına ilişkin kanıtlardı.

“Bu kadar küçük beyine sahip birinin böyle aletler yapamayacağını savundular” diyor Florida State Üniversitesi'nden Dean Falk. Falk ve ekibi, Hobbit'in kafatasının beyni çevreleyen bölümünün 3 boyutlu bilgisayar modelinden yararlanarak, beyin yüzeyinin kalıbnı ayrıntılarıyla ortaya çıkarmış ve beyin yapılarının yüksek düzeyli bilişsel süreçlerle uyumlu olduğu sonucuna varmışlardı. Son çalışmalarındaysa bilgisayar modelleri yardımıyla modern insana ait dokuz mikrocefali beyin ve on normal beyini karşılaştıran araştırmacılar, bazı biçimsel özelliklerin iki grup arasında çok farklı ve ayırdedici nitelikte olduğunu, Hobbit beyninin de

bu özellikler bakımından normal insan beynine çok daha yakın olduğunu belirlemiş bulunuyorlar. Hobbit beyninin, bunun dışında benzersiz birçok özellik sergilemesiye ekibe göre yeni bir tür savıyla tutarlı bir sonuç. “Bu, ileri düzeyde evrim geçirmiş bir beyin” diyor Falk. “Daha fazla büyümemiş, ama içerdiği yapı ve bağlantılar yeni düzenlemelerden geçmiş. Bu çok ilginç bir durum.” Falk'a göre, artık yeni sorular sorma zamanı geldi de geçti bile: *Homo sapiens*'in dünyadaki tek egemen insan türü olduğu düşünülen bir dönemde yaşayan bu yeni türün kökeni neydi? Nereden geliyordu? Akrabaları kimlerdi? Ve tabii... insan evrimiyle ilgili olarak bizlere neler söyleyecek?

Florida State University Basın Duyurusu, 29 Ocak 2007

Eski Kafatasından Yeni İpuçları

Birer “modern insan” olarak soyumuz Afrika'daki ilk atalarımıza kadar gidiyor. İlk Afrikalıların da, geçmiş 100.000 yıllık zaman dilimi içindeki bir dönemde Afrika'ya terk edip dünyanın başka bölgelerine; Avrupa ve Asya'ya göç etmeye başladıklarını biliyoruz. Ancak 100.000 yıl, uzun bir zaman dilimi; dilimi kısaltmak ve göçün başlangıcı için daha kesin bir tarih bulmaya çalışan paleoantropologlar ve genetikçilerse bir türlü fikir birliğine varamamışlar. Mitokondri DNA'sının ele alındığı bazı genetik çalışmalar, modern insanın Afrika'nın Sahra Çölü güneyinde ortaya çıkarak günümüzden 65.000-25.000 yıl öncesi dönemde de Afrika dışına göç ettiğini ima ederken, bazıları bu tarihi 100.000 yıl öncesine çekiyor. Sahra güneyindeki bölgeden durumu açıklığa kavuşturacak eskilikte insan fosillerinin şu

ana kadar bulunamayışysa bu genetik modellerin sınanabileceği paleontolojik kanıtların da yokluğu anlamına geliyor. Ancak herkesin göklerde aradığı fosil, meğer yerde; bir Güney Afrika müze rafında 50 yıldır durup durmuş. Bulunduğu bölgeye atfen Hofmeyr kafatası olarak adlandırılan, yaşı ve özellikleri de daha önce yapılan tarihlendirme çalışmalarının başarısızlığı nedeniyle gizli kalmış olan, kimilerince de en fazla 10.000 yaşında olduğu tahmin edilen bu kafatası fosili, New York'taki Stony Brook Üniversitesi'nden Frederick Grine'in liderliğinde

deki uluslararası bir ekipçe yeniden incelenerek yaşını ele vermiş durumda: 36.000 yıl. Araştırmacıların tarihlendirme-deki yaklaşımlarıysa kemiğin kendisini değil, kafa boşluğu içindeki çimentomu karbonatı (ki, bunun da fosil gömüldükten kısa süre sonra buraya depolandığı, ardışık testlerle ortaya çıkarılmış) tarihlendirmek olmuş. Yapılan daha ileri analizlerse kafatasının, son 10.000 yıllık döneme ait Afrikalı ve Avrupalı fosillerinden çok, yaklaşık 36.000 yıl önce Avrupa ve Asya'da yaşamış modern insan fosillerine benzediğini ortaya koyuyor. Bulgular, bu durumda Hofmeyr kafatasını Avrupa ve Asya'ya doğru yayılmış modern insanla yakından bağlantılı kıldığı gibi, bu insanların da Afrika'nın Sahra güneyindeki bir çekirdek popülasyondan türediği, Afrika'dan göçünse günümüze daha yakın bir dönemde gerçekleştiği kuramına kuvvetli bir destek sunmuş oluyor.

ScienceNow Daily News, 11 Ocak 2007
Science, 12 Ocak 2007